

## כני השילים הסובייטים

ניראים בתמונה זו, שצולמה ממטוס אמריקאי שטס בגובה נמוך, תמונה זו, עם הכתובות, פורסמה עלידי משרד הבטחון האמריקאי להצדקה המיבצע. למטה, מימין ומשמאל: מיכליות לדלקי סילים. במרכז: אוהל ארוך, בו נמצא, כנראה, מלמלה: כני השילוח.

**בספרו על המלחמה הקרה.**  
 סבור לידל הארט: כרושצ'וב אינו מאמין במלחמת-עולם גרעינית. הוא סבור כי החיי מוש האטומי של שני הצדדים כבר מוציא כל מלחמה כזאת מכלל השבון. המלחמה המכרעת תנהל על מישור אחר — במישור המדיני-כלכלי-חברתי-הפכני ברחבי העולם. בהקשר זה יש לשקול את מטרותיו של כרושצ'וב, כשהקים בגלוי וללא הסוואה רצינית את הבסיסים בקובה, בידעו כי יתגלו תוך ימים מעטים עלידי מפוסיה-ריגול האמריקאיים. הן היו, בין השאר:

- לחזק את קובה מבחינה פוליטית ופסיכולוגית, כראש-גשר של המהפכה כרחבי אמריקה הלא-טינית.
- לחרוץ את הנשיא קנדי לפעולה נימהרת, כדי להראות לעולם כי אמריקה יכולה להיות תוקפנית והרפתקנית.
- להבקיע בדרך זו בקיעים בחומת הברית המערבית, ובייחוד הברית האטלנטית.
- לעודד דעת-קהל עולמית כללית נגד קיומם של בסיסי-שילים על אדמה זרה, מתחת לאפה של מעצמה גדולה. פרשנים רבים סבורים כי דווקא מטרה זו הושגה, וכי בהציעו שיחות בין נאט"ו וברית-הרשה רמו הנשיא קנדי על נכונותו לסלק את הבסיסים הגרעיניים. (לאור המצב האינטראסטי שתואר עלידי לידל הארט, ממילא שוב אין ערך צבאי מכריע לבסיסים אלה, ואמריקה מקימת אותם רק מטעמים פסיכולוגיים.)
- להמרין את ארצות-הברית להסכים לפירוק-נשק עולמי, בהתאם לקו הרצוי למוסקבה.

★ ★ ★

### האם מרד קאסטרו?

**אמנם מעוניינים הרוסים בפירוק-נשק עולמי יותר מאשר האמריקאים? כמה מן הפרשנים המערביים סבורים שכן — מסיבות שאינן קשורות בשום אידיאליזם מופי שטים, אלא דווקא במציאות המעשית.**

המשק האמריקאי זקוק לכך שהממשלה תשקיע כל הזמן סכומים גדולים בעבודות ציבוריות, כדי לווסת את תהליכי המשק ולקיים תעסוקה מלאה. הייצור המזורז של טילים, ונשק כבד אחר, תואם צורך חיוני זה, ודרוש לבריאות המשק. עם פרוץ משבר קובה, ניבא מנהיג אמריקאי כי התכונה הצבאית תיחזה כל משבר כלכלי בחצי שנה לפחות. המשק הסובייטי, לעומת זאת, נמצא במצב הסוך. המדינה זועקת למוצר-צריכה. החקל-אות נמצאת בכי רע. מירוך-החימוש מטיל על הכלכלה מעמסה שקשה למישטר לעמוד בה — ועוד יותר קשה למישטר להגדילה. האזרח הסובייטי של 1962 אינו רוצה עוד לחזור לימי הצנע הקיצוני של תקופת סטאלין.

במרוץ ההשקעה לצורכי חימוש נמצאת ברית-המועצות, על כן, במצב רע יותר מאשר ארצות-הברית. לעומת זאת עולים הסובייטים על האמריקאים בשטח המלחמה הקרה — כלומר, בטיפוח מהפכות נגד מישטרים הקשורים בארצות-הברית. על כן מעוניינת ברית המועצות להצתיק את זירת-המאבק כולה לשטח זה, תוך הפסקת המירוך הגרעיני והטילי. השאלה הגדולה של השבוע היתה: באיזו מידה נאלץ פידל קאסטרו להתאים את עצמו לשאיפות ולאיונטרים הסובייטיים?

ברור כי קאסטרו לא רצה להחזיר את הטילים. כן ברור כי לא האמין (— ובצדק —) להבטחה האמריקאית — להימנע בעתיד מכל פלישה לאי. גם לא היה לו כל רצון להרשות למפקחים זרים לסיר באי שלו, לפגוע בריבונותו ולרגל בו (כשם שישאל סירבה תמיד להרשות את הכנסת צבא האו"ם לשטחה, או להרחיב בשטחה את סמכויות מפקחי האו"ם.)

פתוח ברור היה רקע היחסים בין כרושצ'וב וקאסטרו. האם מרד קאסטרו השבוע במוס-קבה, והיה באמת צורך לשגר אליו את מיקוואן כדי להכניעו? או שמא לא היה זה אלא מישחק מתואם, שמטרתו היתה להרוויח זמן עד אחרי הכחירות בארצות-הברית? שום פרשן בלתי-רלווי לא יכול היה להשיב על כך השבוע בביטחה. ואילו הצדדים המערביים רבים בפרשה הקימו רעש תעמולתי כה רב, עד כי איש לא יכול היה לקלוט בו את קול הלחש של האמת.

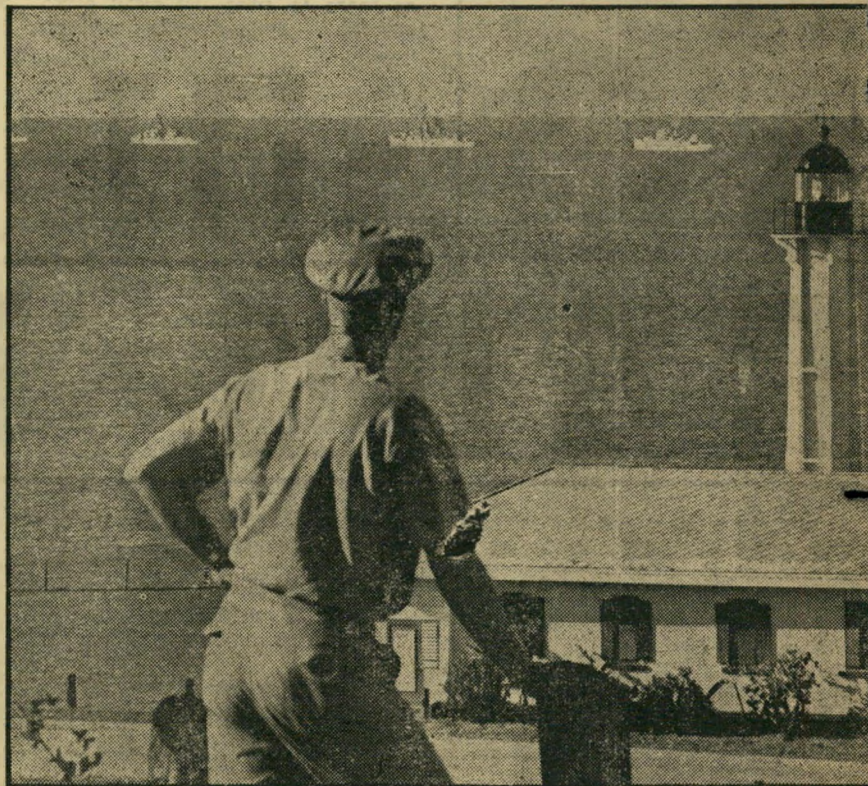
בלשון אחרת: אילו הצליחו הסובייטים לקיים את הבסיסים בקובה, ואילו פתחו מחר בהתקפת-פתע גרעינית, היו האמריקאים נאלצים להשיב מיד במכת-השמדה טוטאלית נגד מוסקבה, לניגראד, קיוב וכיו. לפי הערכה אמריקאית, תקטול מכה סובייטית בבת אחת כ-100 מיליון נפש — כמחצית האומה האמריקאית. מכה אמריקאית היתה קוצרת אותו קציר בברית-המועצות. קיומם או אי-קיומם של טילים בקובה לא היתה משנה מאומה לגבי מאזן זה של התאבדות הדדית.

★ ★ ★

### 5 מטרות של ניקיטה

**אם כן, לשם מה שלח כרושצ'וב את טיליו לקובה? מה היתה כוונתו? על כך נותן לידל הארט תשובה הדומה מאד לקריה-מחשבה של יודיל-שעבר, הד"ר ישראל בר,**

\* בכל הוויכוח שכחו האמריקאים לחזכיר פרט קטן: שהטילים האמריקאיים יכלו לחסל בנקל את הבסיסים בקובה. לכרושצ'וב בוודאי לא היה כדאי להקים בסיס חדש למטרות אינטראסטיים במקום כה חשוף להתקפה.



**צי המצור**  
 האמריקאי צולם, ביום הראשון של ההסגר, בהצטרפו ליחידות חי"לים בבסיס גואנטאנמו, השוכן בשטחה של קובה. השבוע דרש קאסטרו את פינוי הבסיס, שהוחזר לנצח, תמורת סילוקם של הטילים הסובייטיים.